

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobců: a) **Z. A.**
 státní příslušnost Republika Kazachstán
 b) **nezl. D. A.**
 státní příslušnost Republika Kazachstán
 zastoupené advokátem Mgr. Robertem Tschöplem
 sídlem Pod Křížkem 428/4, 147 00 Praha 4

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
 sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, č. j. OAM-278/ZA-ZA11-P10-2019, ve věci mezinárodní ochrany,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 21. 5. 2020, č. j. OAM-278/ZA-ZA11-P10-2019 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení částku 12 729,20 Kč, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Roberta Tschöpla, sídlem Pod Křížkem 428/4, 147 00 Praha 4.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 23. 6. 2020 se žalobkyně a) a b) (dále jen „žalobci“) domáhali zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobcům mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v aktuálním znění (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.
2. Žalobci mají za to, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a dále, že jsou splněny podmínky pro udělení některé z forem ochrany.
3. Žalobci namítli, že žalobkyně a) při pohovoru uvedla, že žádá o ochranu z důvodu nebezpečí, které hrozí jejímu manželovi v zemi původu ze strany Kazachů a policie, jelikož je manžel ujkurské národnosti. Odkázali na odst. 36 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 (kvalifikační směrnice), podle kterého platí, že rodinní příslušníci jsou již z důvodu svého příbuzenského vztahu k uprchlíkovi zpravidla vystaveni pronásledování takovým způsobem, který by mohl být důvodem pro přiznávání postavení uprchlíka. Kromě fyzických útoků čelil manžel žalobkyně a) i dalším skutečnostem, které jsou azylově relevantní. Nezákonné útoky na manžela žalobkyně a), výhrůžky a psychický tlak jsou jednáním, která zcela naplňuje dikci § 4 zákona o azylu. Není možné dospět k závěru, že žalobkyně a) problémy svého manžela a újmu, kterou trpěl, nepociťovala. Žalovaný se nijak nevypořádal se skutečností příslušnosti k rodině, která je terčem pronásledování, řešení přijaté žalovaným není v souladu s veřejným zájmem a rozhodnutí neodpovídá okolnostem daného případu.
4. Podle žalobců tito splňují také podmínky pro udělení doplňkové ochrany, když v případě návratu do země původu jim hrozí nebezpečí vážné újmy. Namítli také, že by se mělo aplikovat pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ ve smyslu závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89. Žalovaný také nepřihlédl k věku žalobkyně b), na kterou má celá situace nepříznivý vliv. Žalobci jsou zranitelnými osobami ve smyslu § 2 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.
5. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout; uvedl, že nesouhlasí s obsahem žalobních námitek, neboť nedokládají namítaná porušení zákonných ustanovení. Odkázal na vyčerpávající odůvodnění napadeného rozhodnutí. Rodinu sice lze považovat za sociální skupinu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, nicméně pro udělení mezinárodní ochrany musí existovat odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k této skupině. Žalovaný dále připomněl obsah podkladů rozhodnutí, ze kterých vycházel.

Zjištění z obsahu správních spisů

6. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 18. 3. 2019 podali žalobci žádost o udělení mezinárodní ochrany. K této žádosti poskytli informace o své osobě, kdy uvedli, že jsou islámského vyznání, žalobkyně a) je kazašské národnosti, žalobkyně b) ujkurské. Žalobkyně a) není a nebyla členkou politické strany a nebyla politicky aktivní. O mezinárodní ochranu žalobci

požádali, neboť manžel žalobkyně a) je ujgurské národnosti a v této souvislosti mu bylo vyhrožováno, byl i fyzicky napaden. Žalobkyně a) má obavy o sebe, dceru a manžela.

7. V pohovoru k žádostem o mezinárodní ochranu žalobkyně a) dále uvedla, že k odchodu z vlasti se rozhodli v roce 2018, když manžel přišel domů zbitý. Žalobci neměli problém s odcestováním, manžela, ale nechtěli ho pustit na hraničním přechodu z Kazachstánu do Kyrgyzstánu, řekli mu, že má zákaz vycestování. Manžel se tedy vrátil do Almaty, žalobci odletěli do Německa. Manžel si následně koupil novou letenku z Almaty do Kyjeva a pak do Německa a přiletěl za žalobci 31. 10. 2018. Někoho podplatil, aby se dostal přes hranice. Manžela zbili nejdříve v březnu 2018 a následně dne 6. 8. 2018 po cestě z práce, byl odvezen do nemocnice, manžel podal oznámení na policii, nedočkali se odpovědi. Nakonec byl opět napaden dne 10. 10. 2018. Sdělil, že byl zbit policisty. S tímto incidentem se na nikoho neobrátili, rozhodli se, že odcestují. Manžel se ke své ujgurské národnosti hrdě hlásí, mluví rusky. Žalobci se v zemi původu sami nesetkali s nějakou formou osočení či napadením z důvodu ujgurské národnosti dcery.
8. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace v Kazachstánu ze dne 27. 6. 2019, dále Výroční zpráva Human Rights Watch 2018 z 8. 2. 2018, Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Kazachstánu v roce 2018 z 18. 4. 2019, Zpráva MZV ČR o postavení ujgurské menšiny ze dne 21. 2. 2020 a Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Kazachstánu za rok 2019 z 11. 3. 2020.
9. Dne 21. 10. 2019 a 19. 5. 2020 byla žalobcům dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Žalobci se nechtěli seznámit s informacemi, doplnění podkladů pro rozhodnutí žalobci nenavrhli, žádné další skutečnosti nebo nové informace nepřednesli.
10. Následně dne 21. 5. 2020 rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Uzavřel v něm, že v průběhu řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobců je obava o bezpečnost manžela žalobkyně a) a v této souvislosti i obava o žalobkyni b) v souvislosti s deklarovanými potížemi z národnostních důvodů. Dospěl k závěru, že ze zjištěných skutečností nelze dovodit, že by vůči žalobcům bylo cíleně postupováno jakkoli diskriminačně či nepřiměřeně tvrdě či že by takovéto jednání bylo státními orgány tolerováno nebo přehlíženo. Ze země neodcházeli za žádných závažných okolností. Došlo navíc ke zneužití českého víza, když místo do ČR vycestovali do Německa a následně do Dánska. Z podkladů rozhodnutí žalovaný uzavřel, že Výroční zpráva Human Rights Watch v žádné ze svých kapitol neinformuje o jakémkoli, natož závažném a systematickém porušování práv ujgurské menšiny v Kazachstánu, stejně tak jako zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2018 a 2019. K ujgurské menšině se hlásí asi 300 000 občanů, z nichž většina žije v Almatinské oblasti. Představitelé Ujgurů jsou zastoupeni ve Všelidovém shromáždění Kazachstánu, svobodně podnikají, udržují svou kulturu a jazyk. Ujguři mají v Kazachstánu stejná práva jako ostatní obyvatelé země, mají možnost domoci se svých práv u státních orgánů. Žalovaný tak neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem.

Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci soud rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.
12. Soud připomíná, že ve věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 30. 8. 2021, č. j. 62 Az 33/2020-30, kterým žalobu zamítl.
13. Uvedený rozsudek byl však ke kasační stížnosti žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 12. 1. 2023, č. j. 7 Azs 307/2021-64. V něm NSS dospěl k závěru, že se krajský soud nezabýval důkladně veškerou žalobní argumentací a pochybil v závěru, že v žalobě byly uplatněny pouze obecné námitky. Připomněl, že žalobci v žalobě po obecném úvodu uvedli, jakým konkrétním problémům byl manžel žalobkyně a) a otec žalobkyně b) v domovské zemi vystaven a jaké konkrétní obavy mají z návratu do země, kdy akcentovali zejména své dosavadní zkušenosti z jednání obyvatel Kazachstánu, jakož i státních orgánů vůči osobě otce rodiny, což prohlubuje jejich obavy, že mohou být tomuto jednání taktéž vystaveny. Žalobci přitom dovozovali, že nezákonné útoky na jejího manžela, výhrůžky a psychický nátlak je jednáním, které naplňuje znaky § 2 odst. 4 zákona o azylu. NSS připomněl že žádost žalobců a jejich azylový příběh je v úzké spojitosti s žádostí manžela žalobkyně a) a otce žalobkyně b); postavení žalobců je v rozhodující míře závislé na vyhodnocení situace manžela, resp. otce.
14. Podle § 12 zákona o azylu platí, že *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec*
 - a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*
 - b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
15. Podle § 14a zákona o azylu platí, že *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
16. Krajský soud musí v první řadě přihlédnout k tomu, že rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, č. j. OAM-279/ZA-ZA11-P10-2019, jímž nebyla udělena mezinárodní ochrana manželu žalobkyně a), resp. otci žalobkyně b), bylo zrušeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 28. 7. 2023. V citovaném rozsudku podepsaný soud uzavřel, že žalovaný postupoval v rozporu s principy přiměřené pravděpodobnosti, neboť žalobcova tvrzení vyloučil v zásadě pouze proto, že tato nekorespondují se zprávami o zemi původu s tím, že žalobce svá tvrzení

nedoložil. Žalovaný měl přitom s žalobcem tvrzenými skutečnostmi pracovat a svá zjištění zaměřit na to, zda uvedené skutečnosti jsou vyloučené, a pokud vyloučené nejsou, zda mohou být azylově relevantní, a to v kontextu celého azylového příběhu žalobce. Bylo úkolem žalovaného se také zabývat tím, zda u žalobce již nedošlo k naplnění pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 kvalifikační směrnice. Za nesprávné a nezákonné označil podepsaný soud také závěry žalovaného stran absence podmínky využití ochrany práv žalobce v zemi jeho původu. Ačkoli žalovaný sám v přezkoumávaném rozhodnutí uzavřel, že možnost domoci se ochrany u státních orgánů je „s nejistým výsledkem s ohledem na celkový problém soudního a bezpečnostního systému v zemi, který se týká všech občanů Kazachstánu bez ohledu na národnost“, nevysvětlil, z jakého důvodu u žalobce, v kontextu jím tvrzených skutečností týkající se ujugurského etnika, by měla u žalobce smysl snaha domoci se ochrany u státních orgánů (zvláště za situace, kdy mezi tvrzenými skutečnostmi byla také šikana a nezákonné zacházení ze strany kazašské policie). Za uvedené situace nelze podle krajského soudu nevyužití ochrany ve státě původu klást žalobci k tíži.

17. Nyní přezkoumávané rozhodnutí přitom trpí stejnými nedostatky. Žádost manžela žalobkyně a) a otce žalobkyně b) o mezinárodní ochranu a jeho azylový příběh je v úzké spojitosti s žádostí jeho rodinných příslušníků. Žalobci de facto nemají vlastní azylový příběh, ale tvrzené problémy v zemi původu souvisí s otcem rodiny a s jeho pronásledováním v Kazachstánu. Jejich případ tak nelze od žádosti otce rodiny mechanicky oddělit, naopak je třeba obě žádosti posuzovat ve vzájemném kontextu. Postavení žalobců je v rozhodující míře závislé na vyhodnocení situace otce rodiny. Za této situace žalobou napadené rozhodnutí nemůže samostatně obstát (srov. také závěry rozsudku NSS ze dne 11. 3. 2021, č. j. 7 Azs 436/2019-32).

Závěr a náklady řízení

18. Krajský soud proto shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž tento bude vázán právními názory v tomto rozsudku vyslovenými v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s.
19. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení úspěšný a má tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení žalobce jsou tvořeny odměnou za právní zastoupení žalobce, a to za 2 úkony právní služby (převzetí věci a podání kasační stížnosti) za každého ze zastoupených účastníků, tj. odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb. po snížení podle § 12 odst. 4 cit. vyhlášky, 2 480 Kč, tedy odměna činí celkem 9 920 Kč; dále soud přiznal 2 x RP á 300 Kč podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky, to vše zvýšeno o náhradu za DPH 21 %. Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 729,20 Kč, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 28. července 2023

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce